

Čís. 120.
F.f. 1924/25.

V Praze dne 2. dubna 1925.

Za potvrzení habilitace dra V.
Příhody z experimentální peda-
gogiky.

Příl. 7.

D

Ministerstvu školství a národní osvěty

v P r a z e .

Komise, jíž bylo profesorským sborem zdejší fakulty uloženo posouditi způsobilost dra Václava Příhody k žádané habilitaci z veškeré pedagogiky na zdejší fakultě, a jejímiž členy byli profesoři dři Foustka, Kádner a Krejčí, referentem prof. Kádner, posoudila zevrubně habilitační spis i ostatní vědeckou činnost žadatelovu a navrhlá, aby žadatel byl připuštěn k dalším krokům habilitačním z experimentální pedagogiky.

Profesorský sbor schválil tento návrh jednomyslně v sedění dne 27. listopadu 1924. Kolokvium konalo se ve schůzi profesorského sboru dne 29. ledna 1925 a uznáno rovněž za úspěšné. Habilitační přednášku na zkoušku proslovil dr Příhoda před členy sboru profesorského a studenty dne 13. března 1925 a profesorský sbor jí v svém sedění dne 19. března 1925 také schválil.

Usnesl se tedy profesorský sbor po návrhu habilitační komise ve schůzi dne 19. března 1925 jednomyslně, aby dru Václavu Příhodovi byla udělena venia docendi pro obor experimentální pedagogiky, při čemž přívlastek "experimentální" nemá znamenati zúžení oboru, nýbrž metodu,

jakou po způsobu hojných podobných profesur na universitách
zejména amerických má p.kandidát svůj obor pěstovati.

Usnesení toto předkládám ministerstvu školství
a národní osvěty k schválení.

Děkanství filosofické fakulty university

K a r l o v y .

S. Petráň
d ě k a n .

o žádosti Dr Václava Příhody za připuštění k habilitaci
z pedagogiky.

D

Pan Dr Václav Příhoda, narozený dne 7.zářní 1889 v Sánech, studoval na reál.gymnasiích v Kolíně, na Smíchově a v Praze a na filosofické fakultě v Praze /jeden semestr ztrávil na universitě ve Štrasburku, tehdy ještě německé/, načež vykonal státní zkoušky z němčiny a franštiny a nabył hodnosti doktora filosofie /13.prosince 1916/. Jako učitel středoškolský působil na reál.gymnasiích na Vinohradech a na Minervě v Praze, jakož i na reálkách ve Vrčovicích a České Třebové. Od 1.zářní 1922 až do konce června 1924 byl profesorem průmyslové střední školy (Technical High School/ v Chicagu, při čemž studoval na universitě tamější i Wisconsinské a podrobil se jmenovitě zkoušce z pedologie při chicagské výchovné radě /Board of Education/. Od zářní 1924 je opětně profesorem moderních jazyků na reálce kladenské.

Odborné práce jeho z pedagogiky, k nimž přistoupil r. 1917 k podnětu prof.Chlupa, týkají se dosud hlavně dvou oborů. Jednal sledoval theoreticky i prakticky otázku reformy školy střední, čehož výsledkem má být kniha "Psychologický výběr ve výchově", připravená k vydání nákladem Melantricha v Praze, jednak studoval podrobně problém zkoušení ve školách našich i cizích. Sem hledí již jeho článek o zkoušce a třídní žactva v časopise Střední škola XXIX.1922,193, dále pojednání Vliv zkoušky na pracovní efekt žáků ve Zprávě I.českého sjezdu pro výzkum dítěte 1922,56, potom článek /dosud neukončený/ Školské měření v Pedag.Rozhledech 1924,184, konečně spis Psychologie a hygiena zkoušky z roku 1924, jež autor podává jako práci habilitační a jenž představuje na ten čas souhrn jeho názorů o otázce stále časové a stále palčivé.

Habilitační spis Příhodův, jež autor sám označuju jako plod dvouleté práce, probírá nejdříve stručně, zvláště na podkladě hojné literatury anglické a americké, administrativní a pedagogickou stránku zkoušení, načež líčí podrobněji výzkumy hygienické v souvislosti s pověstnou otázkou přetížení a únavy žáků; přistupuje potom k rozboru dosavadních prací, jmenovitě německých, o psychologické stránce zkoušení a na to podává velmi podrobné vylíčení vlastních pozorování a pokusů, týkajících se jednak výkonnosti žáků /změn kvantitativních a kvalitativních/ v době zkoušky, jednak únavnosti způsobené zkouškou; doplňkem pozorování jsou odpovědi k dotazníku o vlivech zkoušky, předloženému asi 130 žákům různých národností na školách v Chicagu.

Podle pozorování Příhodových zkouška působí vskutku znatelným vlivem na žakovu výkonnost, a to u většiny žáků ve smyslu kladném: žáci pracují zkušební úkol průměrně daleko lépe kvalitativně, věnují mu více času a píší jej úhledněji; jeho vlivu na mnohostní stránky výkonu nepodařilo se autoru zjistiti a i po stránce kvalitativní shledal značné rozdíly individuální: poměry hygienické projevily se znatelně jmenovitě při zkouškách konečných a to zase zvláště po ústních maturitách, ale i tu byly zjištěny značné variace.

Proti obyčejnému odsuzování zkoušek, patrnému také u nás již od let osmdesátých min.století, jež tvrdilo jmenovitě, že žák, je-li zkoušen, pracuje hůře nežli za okolností normálních, že dále zkouška je vůbec velmi nespolehlivým měřítkem výsledků školské práce a že se v ní konečně projevují značné závaды hygienické, Příhoda hájí zkoušek jako instituce nezbytné a prospěšné, ježto žáci právě vlivem zkoušky snaží se pracovati lépe a úspěšněji; jedině maturitní zkoušky odsuzuje, ježto jejich vliv zdravotní je nesporně zhoubný a navrhuje, aby si universita sama odbornými zkouškami vybírala studenty schopné vědecké práce v určitém směru.

Bude potřebí podle něho jen zlepšiti administrativní stránku zkoušek, abychom tak dosáhli docela přesného a objektivního měření školské práce; jak si tu věstí, chce patrně vylíčiti zmíněný článek v letošních Pedag. Rozhledech, dosud neukončený.

Proti výkladům spisu Příhodova bylo by lze pronésti leckteré námítky metodické i obsahové. Autor příliš jednostranně přihlíží jen k osobě zkoušeného žáka a nebere v úvahu individualitu zkoušejícího učitele, neméně důležitou; pozorování svá omezuje jen na úkoly francouzské a výsledky takto získané beze všeho generalisuje na předměty další; proto také logická průkaznost jeho výkladů^{je} leckde slabá, a proto také pozorování jiných badatelů, operujících s materiálem jiných kvalit, vyznívají jinak a namnoze docela negativně /tak Lvovský prof. Bykowski ukázal, že písemná práce v jazyce mateřském, která byla pouhým cvičením, dopadla na dívčím gymnasiu o čtvrtinu lépe než úkol klasifikační, v botanice dokonce o třetinu lépe!/. Jeví se tedy potřeba, aby výsledky, k nimž Příhoda dospěl, byly přezkoušeny také na předmětech jiných a v ústavech jiných. Málo pozitivního je tu dále pověděno o tom, jak by zkoušky měly býti upraveny lépe a úspěšněji a jmenovitě návrh autorův, aby maturitní zkoušky nahrazeny byly přijímacími zkouškami na školách vysokých, sotva by podle zkušeností ciziny /na př. bakalářských zkoušek francouzských, kde propadává úžasné procento kandidátů/ byl s to, aby odstranil nepochybné vady zkoušky, která nicméně jeví se dosud nezbytným závěrem středoškolského studia.

Přes tyto mezery a nedostatky spis Příhodův má nespornou hodnotu vědeckou a podává nepochybný doklad jak o značné odborné erudici autorově tak o jeho kritickém a samostatném úsudku. Dvouletý pobyt v Americe, jež stojí dnes v popředí pokusných a statistických badání o otázkách pedagogických a pedologických, umožnil prof. Příhodovi, aby si nové tyto metody osvojil theoreticky i prakticky a vnesl tak do české literatury odborné složku

dosud u nás nepropracovanou a nevyužitou. Komise je přesvědčena, že by výklady Příhodovy jednak mohly - aspoň z části - nahraditi pedopsychologické přednášky zvěčnělého prof. Čády, jednak býti posluchačům dobrým návodem k experimentálním metodám, k čemuž by jistě i pomůcky ústavu psychologického i Školy vysokých studií pedagogických byly vhodným materiálem pracovním.

Ježto však tema samo je tak úzce speciální, že nemůže podařiti dostatečného obrazu o rozhledu spisovatelově po celém oboru pedagogické teorie, tím méně psychologie, a ještě méně ukázati také filozofickou erudici v té míře, jakou jest třeba očekávati u kandidáta habilitace z veškeré pedagogiky, navrhuje komise, aby byl p. Dr V. Příhoda připuštěn k dalšímu habilitačnímu řízení pouze pro obor experimentální pedagogiky.